

URAP ve GYÜ Endekslerine Göre Araştırma Üniversiteleri

Bülent Bayrak¹

Özge Öztürk²

Özet

Bir ülkenin bilimsel kimliğinin ve gücünün aynası, üniversiteleridir. Bir ülkede gerek bilimsel yayın performansı, gerek onaylanmış proje performansı ve gerek görevli akademik personelin niteliği ve performansı açılarından öne çıkan üniversitelerin yoğunluğu ne kadar fazla olursa, o ülkenin bilimsel arka bahçesi de o kadar çeşitli ve güçlü olur. Bu güç topluma, ekonomik, sosyal ve manevi güç olarak olumlu etkiler yapar. Üniversitelerin sahip olduğu bilimsel kimliğe göre oluşturulan ve teknolojik gelişimde fark yaratabilmesi hedeflenen bir sınıf olan araştırma üniversiteleri, bu etkiyi sağlamada en önemli göreve sahip kurumlardır. Üniversitelerin akademik performans ölçütlerine göre uluslararası ve yurt içi oluşturulan sıralamalar, üniversitelerin gelecek planlamalarına katkı sunduğu gibi hükümetlerin ve uluslararası kuruluşların üniversitelere yaklaşımını da etkilemektedir. Çalışmanın konusu, Türkiye'deki araştırma üniversitelerinin performanslarının University Ranking by Academic Performance (URAP) ve TÜBİTAK Girişimci ve Yenilikçi Üniversiteler (GYÜ) endeksleri kapsamındaki performanslarını ortaya koymaktır. Çalışmada, Türkiye'nin araştırma üniversitelerinin, URAP ve GYÜ endeks performans sıralamaları karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Çalışmada, araştırma üniversiteleri, URAP ve GYÜ endeks sıralamaları arasında istatistiksel bir anlamlı ilişkinin olup olmadığı sorusu kapsamında, araştırma üniversiteleri, uluslararası akademik performansa göre üniversite sıralaması olan URAP ve üniversiteler için TÜBİTAK'ın değerlendirme ölçütlerinin yer aldığı GYÜ kavramlarına yönelik literatür; kitap, dergi, makale gibi açık erişimli internet kaynakları nitel araştırma yöntemi kapsamında

- 1 Dr., Gelir Uzm., Malatya Defterdarlığı, ardadoruk3588@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1056-8866
- 2 Dr., Öğr.Gör., İnönü Üniversitesi, ozge.ozturk@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8008-195X

doküman analiz taramasından geçirilerek sistematik analiz yöntemi ile taranmıştır. Ayrıca 2025 araştırma üniversiteleri sıralaması, 2025-2026 URAP genel üniversiteler sıralamasında araştırma üniversitelerinin sıralaması ve TÜBİTAK 2024 GYÜ endeksi sıralamasında araştırma üniversitelerinin sıralaması arasında anlamlı ilişki olup olmadığını belirlemek üzere SPSS 25 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı yardımıyla analizler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak 2025 yılı araştırma üniversiteleri sıralaması ile 2024 yılı TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi sıralaması arasında pozitif yönde anlamlı ve güçlü bir ilişki olduğu; 2025 yılı araştırma üniversiteleri sıralaması ile 2025-2026 URAP sıralaması arasında pozitif yönde anlamlı ve orta derecede bir ilişki olduğu; 2024 yılı TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi sıralaması ile 2025-2026 URAP sıralaması arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

1. Giriş

Teknolojik gelişimin günlük hayata çok hızlı ve çok çeşitli yansıması, bireylerin ve toplumların teknolojiye bağlı yeni ihtiyaçlarının doğmasına ve araştırma ve bilim odaklı kurumlardan beklentilerinin artmasına neden olmaktadır. Bu beklentiler, ilgili teknoloji ve araştırma kurumları olan TÜBİTAK ve YÖK tarafından da destek görünce, son yıllarda araştırmacı, girişimci ve yenilikçi üniversiteler ön plana çıkmış durumdadır.

Üniversitelerin araştırmacı, girişimci ve yenilikçi kimliğini tespit edebilmek için geliştirilen sıralama sistemleri, performans, akademik kadro, bilimsel yayın, proje ve toplumsal katkı gibi ölçütlere göre değerlendirmeler yapmaktadır. Üniversite sıralama sistemleri araştırma kurumlarının performanslarını ve gelişimlerini değerlendirmek adına bu kurumlar dışındaki paydaşlar tarafından değerlendirildiği gibi yükseköğretim kurumlarının da gündeminde yer almaktadır. Yükseköğretim kurumları uluslararası rekabet gücünü ayakta tutabilmek ve gelişim konusunda politikalar üretebilmek adına 2000'li yılların başından itibaren bu sıralama sistemlerinden faydalanmaktadır (Binici vd., 2024: 4).

Uluslararası sıralama sistemlerinin gelişimi, son on yılda ulusal sıralama sistemlerinin gelişiminin artmasına neden olmuştur. Üniversitelerin genel başarılarını ölçmede metodolojik sınırlamalarına rağmen, bu sıralamalar politika yapıcılar, akademik yöneticiler, öğrenciler ve aileleri için önemli bir kaynak haline gelmiştir. Fon tahsisi, akademik terfiler ve öğrencilerin üniversite seçimleri gibi önemli konulardaki kararlar, sıralamalardan etkilenmiştir. Ulusal sıralamalar, üniversite yönetimlerinin daha fazla iyileştirme gerektiren alanları belirlemelerine ve eksikliklerini gidermek için stratejiler geliştirmelerine yardımcı olmakta ve hem ulusal hem de

uluslararası alanda rekabet gücünü artırma potansiyelini güçlendirmektedir. Ulusal sıralamalar, küresel üniversite sıralamaları için daha iyi göstergeler geliştirilmesine de katkıda bulunma potansiyeline sahiptir, çünkü çoğu ulusal sıralama, küresel ölçekte elde edilmesi zor olan kişi başına düşen ölçütler gibi bilgileri içerir (Alaşehir vd., 2014: 173, 174). Bu kapsamda, ODTÜ tarafından geliştirilen URAP ve TÜBİTAK tarafından kullanılan GYÜ sıralamaları Türkiye’de en yaygın olarak kullanılan sıralamalar olarak dikkat çekmektedir.

Bu çalışmada konuyla ilgili alan yazın taraması yapılmış ve ilgili kaynaklar üzerinden nitel analiz yöntemi kapsamında doküman analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle konunun ana kavramları hakkında veriler toplanarak araştırma üniversitelerinin akademik performanslarının URAP ve TÜBİTAK GYÜ endeks ölçütleri kapsamında etkinliği tartışılmıştır.

2. Amaç, Yöntem ve Literatür Taraması

Bu çalışma ile Türkiye’deki araştırma üniversiteleri sıralaması, GYÜ endeks sıralaması ve URAP sıralaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığının ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma ilk olarak erişime açık internet kaynakları içerisinde makale, bildiri, tez ve web siteleri kapsamında çok yönlü yerli ve yabancı literatür taraması yapılmış ve nitel analiz yöntemi çerçevesinde mevcut dokümanlar taranarak gerekli bilgiler toplanmış ve sınıflandırılmıştır. Çalışmayı oluşturan bölümlerle ilgili literatür taramasında öncelikle başlığı oluşturan ana bölümlerle ilgili daha sonra da konunun tamamının ele alındığı çalışmalar hakkında araştırma yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında araştırma üniversitesi, URAP ve TÜBİTAK GYÜ konularının birbirinden bağımsız olarak ele alındığı bir çok çalışmanın bulunduğu fakat bu konuların bir arada irdelendiği bir çalışmanın özellikle üniversite sıralamalarının karşılaştırıldığı bir çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. Bu durum çalışmanın özgünlük derecesine olumlu katkı yapmak açısından önem arz etmektedir.

Çalışmanın nicel analiz kısmında Türkiye’deki araştırma üniversiteleri sıralaması, GYÜ endeks sıralaması ve URAP sıralaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığının ortaya konması üzerine SPSS 25 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı yardımıyla analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kurumların son güncel sıralamaları dikkate alınmıştır analiz edilecek verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek üzere örneklem büyüklüğü bir belirteçtir. Merkezi Limit Teoremi’ne göre, bağımsız gözlemlerden oluşan ve örneklem büyüklüğü 30 veya daha fazla olan yansız örneklem normal dağılım gösterebilmektedir

(Demir vd., 2016: 133). Çalışmada tüm araştırma üniversitesi sayısı 23'dür ve örneklem sayısı 30'un altında olduğu için çalışma normal dağılım özelliğine sahip değildir. Ayrıca veri setinde değişkenlerin ordinal (sıralı) özellik taşımasından dolayı Spearman's sıra korelasyon analizi uygulanmıştır (Okudur ve Sanioğlu, 2012; Kılıç, 2022) Buradan hareketle çalışmadaki araştırma üniversiteleri ile ilgili sıralamaların arasında ilişkinin tespit edilmesinde korelasyon analizi uygulanmıştır. $n=23$, $n<30$ olduğu için normal dağılıma sahip olmayan sıralamaların korelasyon analizinde Spearman korelasyon katsayısı dikkate alınmıştır. İstatistiksel anlamlılık için $p<0.05$ olarak belirlenmiştir. r Korelasyon katsayısını yorumlamak üzere aşağıdaki Tablo.1 referans alınmıştır.

Tablo 1 “ r ” Korelasyon Katsayısının Yorumlanması (Schober vd., 2018: 1765)

0,00- 0,10	İlişki Yok ya da Önemsenecek Kadar Düşük
0,10- 0,39	Zayıf İlişki
0,40-0,69	Orta Düzeyde İlişki
0,70-0,89	Kuvvetli İlişki
0,90-1,00	Çok Kuvvetli İlişki

Araştırma üniversitelerinin öğretim üyeleri ile öğrenciler, finansal kaynak ve yönetim olarak üç önemli öge üzerinde örgütlendiğini belirten Salmi (2009: 7), akademisyenlerin yetenekli, finansal kaynakların öğrenme ve araştırma faaliyetlerini gerçekleştirecek derecede zengin ve yönetim yapısının esnek olması durumunda, bu üç bileşenin uyum içinde bulunmasının başarıyı da beraberinde getireceğini vurgulamıştır. Ölmez (2025a: 936) Yeni nesil üniversitelerde kurumsal iletişimin yedi boyutta incelendiği çalışmasında boyutlar arasındaki pozitif güçlü ilişkinin olduğunu ayrıca kurumlarda doğru bir kurumsal iletişimin sağlanması ile sürdürülebilir başarının etkin bir şekilde elde edilebileceğini belirtmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin Öğretim Elemanları Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Memnuniyet Boyutunun yüksek olduğu sonucunda varılmıştır. Gülbak'a göre (2020: 126-129) araştırma üniversitelerinin ana misyonu olan araştırma faaliyeti, bu misyonu destekleyecek lisansüstü eğitim ile doktora eğitimi öğrencilerinin yoğunlaştırılmasıyla daha ileriye gidebilecektir. Aynı çalışmada, üniversite rollerini eğitim üniversitesi – araştırma üniversitesi ayrımı kapsamında iyi belirlenmesinin, kurumların gereken yapılaşmayı kurmalarında da olumlu etkiler yapabileceği vurgulanmıştır. Türkiye’de araştırma üniversiteleri bünyesinde yoğun lisans eğitimlerinin de devam ediyor olmasının bu üniversiteleri kitlesel eğitim üniversitesi olarak kalmalarına neden olduğunu

belirten Gülbak, izlenen yükseköğretim politikaları nedeniyle Türkiye'nin araştırma üniversitelerinde araştırma kültürünü destekleyecek özgürlük ve özerklik bulunmadığını savunmaktadır. Kalkan vd. (2015: 96, 97), dünyada üniversite sıralamasının ilk olarak 1900 yılında başarılı mezun sayısı ölçütüne göre İngiltere'de yapıldığını ve bunu 1906 yılında ABD'de akademisyenler üzerinden yapılan başka bir sıralamanın izlediğini vurgulamıştır. Son dönemde, toplumun ihtiyaçları kapsamında; ulusal, bölgesel ve evrensel düzeyde çok yönlü seviyelerde çok yönlü sıralamalar yapıldığını belirten Kalkan, yurt içinde yapılan sıralamaların üniversite adaylarına yol göstermek için, bölgesel ve küresel sıralamaların ise yurt dışında okumak isteyenlere yardımcı olmak amacıyla geliştirildiğini vurgulamıştır. Üniversitelerin tercih edilebilirliğinin URAP endeksinde kullanılan değişkenlerden etkilenip etkilenmediğini araştıran Kalkan vd. (2015: 108), Genelleştirilmiş Tahmin Denklemleri Yöntemi ile yapılan analiz sonucunda sadece zaman ve toplam doküman puanı değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmiştir. Aynı çalışmada URAP endeksinin makale puanı, toplam atıf puanı, doktora öğrencisi puanı ve öğretim üyesi/öğrenci puanı gibi ölçütlerinin üniversitelerin doluluk oranını etkilemediği de tespit edilmiştir. Ölmez (2025b: 265) çalışmasında 2023-2024 University Ranking by Academic Performance (URAP 2023) Türkiye devlet üniversiteleri sıralamasında ilk ve son üçte yer alan üniversitelerin stratejik planlarında kurumsal yönetim ve sürdürülebilirlik ilkelerinin üniversitelerin başarısındaki etkisini incelemiştir. Bu çalışmada kurumsal sürdürülebilirlik anlamında üniversitelerin stratejik planlarında, en fazla sosyal ölçüt ve personel ilişkileri ile proje yatırımları alt boyutlarına yer verdiği sonucuna varılmıştır. Uslu vd., (2020: 2-7), URAP sıralamalarının, benzer şekilde yükseköğretim kurumları sıralaması yapan sıralama sistemlerinde olduğu gibi bazı eleştirilerle karşı karşıya olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada URAP sıralamasına, yapılan sıralamanın bilinen diğer uluslararası sıralama listeleriyle çok farklı sonuçlar içermesi, kullanılan beşli kategorideki puanlamanın ağırlıklandırma yapılmadan yansıtılması, uluslararası sıralama ile ulusal sıralamada kullanılan ölçütlerin farklı olması gibi teknik eleştiriler bulunmaktadır. Çalışmada, URAP'a getirilen bu eleştirilerin, öğrenciler, aileler, akademisyenler, yöneticiler ve yatırımcılar gibi paydaşların üniversiteler hakkında karar verirken, uluslararası akademik sıralamalar dışında başka faktörlerin sıralamalarını da dikkate almaya başlamalarına neden olduğu belirtilmiştir. Bu alternatif sıralama sistemlerinin başında, üniversitelerin girişimcilik faaliyetlerini ve yenilikçi yaklaşımlarını değerlendiren, proje, patent, teknolojik çalışma gibi ölçütleri değerlendiren sistemler bulunmaktadır. Aynı çalışmada, üniversiteleri tanıma açısından önemli bir rolü bulunan TÜBİTAK GYÜE sıralamasında Türkiye'deki

50 üniversitenin dikkate alınmasının, sıralamanın istatistiksel açıdan ve metodoloji açısından incelenmesine imkân vermemekle birlikte sıralamada kullanılan faaliyet ölçütünün teorik olarak nesnel olmadığı belirtilmektedir. Bununla birlikte yükseköğretim alanındaki yayınlarda belirtilen girişimci faaliyet alanları ile GYÜE listesinde bulunan faaliyet alanlarının birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olduğu ve GYÜE listesinde girişimcilik ve yenilikçilik kültürünün de dikkate alındığı vurgulanmaktadır. Er ve Yıldız tarafından yapılan çalışmada (2018: 308), GYÜE ölçütlerinden atıf sayısının, belirleyici etkisinin olduğu belirtilirken Çatı vd., (2016: 57) tarafından GYÜ endeksi ile üniversitelerin stratejik planlarını ilişkilendiren çalışmada, GYÜ endeksinde yer alan temalarla üniversitelerin stratejik planlarında belirtilen çalışmaların büyük ölçüde örtüşmediğinin altı çizilmiştir. GYÜ endeksi ile ilgili çalışmalarında Selamzade ve Özdemir (2021: 335), Türkiye'nin en girişimci ve yenilikçi olarak görülen üniversitelerin çoğunda mevcut kaynakların yeterli etkinlikte kullanılmadığı ve bilimsel üretim çıktılarının yetersiz olduğu belirtilmiştir. Devletin düzenleyeceği teşvik politikalarının ve özel şirketlerin vereceği desteğin artması durumunda GYÜ endeksine giren üniversitelerin bu yöndeki katkılarının artacağı vurgulanmıştır.

3. Kavramsal Çerçeve

Çalışmaya yön veren bazı temel kavramlar hakkında bilgi verilirken bu kavramlar arasında nasıl bağlantı kurulduğu da daha iyi anlaşılmış olacaktır.

3.1. Araştırma Üniversitesi

Günümüze yakın anlamıyla araştırma üniversitesi kavramı ilk defa 19. yüzyıl Almanya'sında kullanılmış ve II. Dünya Savaşı sonrasında daha özgün bir değer kazanarak ABD başta olmak üzere Kuzey Amerika ülkelerinde ilgi görmeye başlamıştır. Gelişmiş ülkeler tarafından daha etkili kullanılan bu üniversiteler, teknoloji ve sanayi ile ortak hareket edip bilgi üreten ve bu bilgiyi toplum yararına transfer eden kurumlar olarak işlev görmektedir (Tosun, 2021: 43). Kuzey Amerika ve Avrupa ülkeleri, üniversitelerde araştırmacıları teşvik etmek amacıyla çeşitli imkânlar sunarak bu yapının gelişmesini desteklemektedirler. Bu desteklerini sistematik bir yapıya kavuşturmak için de araştırma üniversitesi girişimini başlatmışlardır. Bu dalga daha sonra Rusya, Çin, Japonya ve Güney Kore gibi ülkelerin üniversite yaklaşımlarını da etkileyerek bu ülkelerin yükseköğretim politikalarında kaliteyi artırma çabalarına girmelerine ve bu üniversitelerle sosyal ve ekonomik anlamda gelişim kaydetmelerine sebep olmuştur (Gülbak, 2020: 124, 125).

Türkiye'de ilk olarak 2015 yılında kullanılan araştırma üniversitesi kavramı, Türk üniversitelerinin Avrupa Araştırma Alanı'nda daha fazla

sahne almalarını sağlamak üzere bir araya gelen Boğaziçi, Bilkent, İstanbul Teknik, Sabancı ve Koç Üniversitelerinin oluşturduğu Türk Araştırma Üniversitesi Güç Birliği (TAÜG) ile gündeme gelmiştir. 2016 yılında araştırma üniversitelerinin kullanılmasıyla ilgili resmi açıklamalar yapıldıktan sonra 2017 yılında araştırma üniversitelerinin belirlenmesi süreci başlamıştır (Gülbak, 2020: 126).

Gelişmiş ülkelerdeki araştırma üniversiteleri, lisans eğitiminden çok yüksek lisans ve doktora çalışmalarına önem vermekte ve bu kapsamda reel sektör ile ilişki içerisinde programlar üretmektedir. Bu programların üretildiği geniş çalışma alanları, tanınmış ve kendini adanmış bilim insanları, bürokrasinin olmadığı yönetim kademesi ve proje ihtiyaçlarının en kısa sürede giderildiği çalışma ortamları, bu üniversitelerin en önemli özellikleri içerisinde (Tosun, 2021: 43). Günümüzde araştırma üniversitelerinin merkezi olarak kabul edilen ABD’de üniversiteler araştırma üniversitesi kavramıyla özdeşleşmiş durumdadır. Lisans öğrencilerinin oranının oldukça düşük olduğu araştırma üniversiteleri, doktora derecesinde eğitim verenler ve yüksek lisans derecesinde eğitim verenler olmak üzere iki kategoride toplanmış durumdadır (Erdem, 2006: 305).

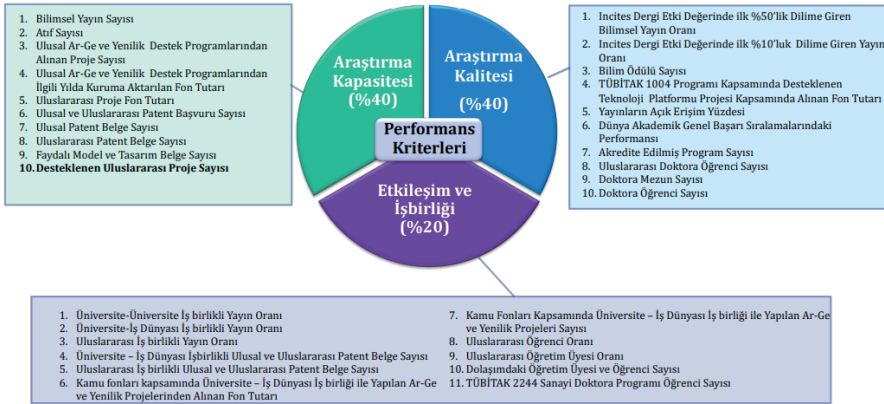
Günümüz dünyasında bilgi ekonomisinin merkezinde bulunan araştırma üniversiteleri, eğitimin ve bilimsel çalışmaların daha iyi noktaya gelmesi konusunda çaba sarf etmektedirler. Ekonomik ve sosyal anlamda önemli etkileri olan bu üniversiteler, teknolojik gelişmelere öncü olmanın yanında üstlendikleri projeler ve analizlerle toplumların daha iyi şartlara ulaşması bakımından da önemli roller üstlenmişlerdir. Araştırma ve bu araştırmalar sonucu elde edilenlerin ticarileşmesi sayesinde topluma sosyal ve ekonomik fayda sağlayan araştırma üniversiteleri, bu konuda diğer üniversitelere de yol gösterici konumdadırlar (Küçükoglu ve Göktaş, 2023: 270, 288).

2025 yılı araştırma üniversiteleri sıralaması Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2 Araştırma Üniversiteleri Performans Sıralaması (YÖK, 2025)

 ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTELERİ 2025 YILI PERFORMANS SIRLAMASI						
		SIRA	TOPLAM	Kapasite(40)	Kalite(40)	İş Birliği(20)
A1	KOÇ ÜNİVERSİTESİ	1	74,37	31,61	28,94	13,81
	SABANCI ÜNİVERSİTESİ	2	73,94	31,85	27,25	14,84
	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	3	73,32	30,29	26,91	16,12
	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	4	68,99	28,96	27,53	12,51
	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	5	67,67	27,19	25,88	14,60
A2	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	6	64,76	29,08	23,69	11,99
	İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	7	64,55	25,79	26,46	12,31
	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	8	63,11	25,89	26,02	11,20
	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	9	61,04	29,73	19,91	13,40
	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	10	61,02	24,37	24,80	11,85
	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	11	59,61	23,23	25,07	11,31
	EGE ÜNİVERSİTESİ	12	59,28	25,19	23,02	11,08
	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	13	59,21	25,05	23,44	10,71
	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	14	58,72	24,03	23,15	11,54
	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	15	58,26	20,89	26,36	11,02
	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	16	58,12	22,51	24,62	11,00
	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA	17	57,32	24,56	22,38	10,38
A3	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	18	55,00	21,10	22,71	11,20
	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	19	54,69	23,24	19,52	11,94
	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	20	54,07	21,86	21,83	10,38
	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	21	53,23	21,97	21,27	9,99
	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	22	52,28	21,65	20,58	10,06
	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	23	51,25	20,79	19,61	10,85

Tablo 2'ye göre araştırma üniversitelerin performans puanı kapasite, kalite ve iş birliği ana başlıkları altında hesaplanmıştır. Bu başlıklar detaylı olarak şekil.1'de verilmiştir.

Şekil 1 Araştırma Üniversiteleri Performans İzleme Kriterleri (Ankara, 2025)

3.2. University Ranking by Academic Performance (URAP)

Türk üniversitelerini adil bir şekilde sıralamak amacıyla 2009 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin Enformatik Enstitüsü tarafından (Kaldırım vd., 2023: 197) geliştirilen URAP-TR, büyüklüğe bağlı olan ve olmayan

akademik performansları dengeleyebilmek için çoklu sıralama göstergeleri temelinde uygulanmaktadır. Türkiye'nin ilk ulusal sıralama sistemi olan URAP-TR, Türk üniversitelerinin belirli akademik performans göstergelerine dayalı olarak güçlü yönlerini keşfetmelerine ve daha fazla iyileştirme gerektiren alanları belirlemelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu sıralama sistemi sürekli olarak geliştirilmektedir (Alaşehir vd., 2014: 162, 174). URAP endeksi değerlendirme ölçütleri içerisinde, makale (%21), atıf (%21), makale etkisi (%18), atıf etkisi (%15), uluslararası işbirliği (%15) ve toplam doküman (%10) şeklindeki performans odaklı gösterge ölçütlerini kullanmaktadır (Özbaşı ve Uslu, 2018: 63).

URAP'ın resmi internet sitesinde kurumun, kâr amacı gütmeyen ve dünyadaki Türkiye'deki üniversiteleri sıralamayı sosyal bir sorumluluk olarak kabul eden bir kurum olduğundan bahisle kurumun amacının yükseköğretim kurumlarını akademik başarıları kapsamında değerlendirebilmek adına bilimsel yöntemler geliştirerek çalışmaların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşmak olarak belirtilmiştir. Üniversitelerin Türkiye sıralaması için Web of Science/InCities gibi uluslararası kaynaklar ve YÖK'ün yayınladığı verileri kullandığı belirtilen URAP, bu sıralama sistemiyle üniversitelerin kendilerini daha iyi tanıma fırsatına sahip olduklarını ve böylece dünya sıralamasında daha üst basamaklara çıkabilmek için nelere öncelik vermeleri gerektiğini anladıklarını vurgulamaktadır (URAP, 2025-a).

Üniversitelerin Türkiye'deki ve dünyadaki yerlerini tespit ederek eksik yönlerini belirleme amacını taşıyan URAP endeksi (Ataç vd., 2020: 123), son haliyle tamamen bibliyometrik veri tabanlarına ve kamuya açık verilere dayanmaktadır, böylece değerlendiricilerin görüşlerine dayanan algı temelli bir metodoloji yerine objektif bir sıralama metodolojisi sunmaktadır (Alaşehir vd., 2014: 174).

3.3. Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi (GYÜE)

Günlük hayatın her alanında teknolojiye bağlı yeni uygulama ve iş alanlarıyla karşılaşmak, üniversitelerin performanslarını ölçen endekslerin de farklı ölçütleri dikkate almasına neden olmuştur. Bu nedenle son dönemde üniversitelerin teknoloji, girişimcilik, yenilikçilik, kamu kurumları ve sanayi kollarıyla işbirliği gibi çalışmaları yeni sıralama ölçütleri olarak dikkat çekmektedir (Köse ve Güner, 2023: 78). TÜBİTAK tarafından kullanılan GYÜE sıralaması, 2012 yılından bu yana Türkiye üniversitelerinden elli ve daha fazla akademik personeli olan ilk elli üniversiteyi sıralamaya alan ve üniversiteleri girişimcilik ve yenilikçilik çalışmaları kapsamında değerlendiren bir sıralama sistemidir. Bu sistemde veriler sadece üniversitelerden

alınmamakta, girişimcilik ve yenilikçilik alanında ilgili kurumlardan da veri çekilmektedir. Bu açıdan GYÜE, kalkınmada önemli bir yeri olan kamu, sanayi ve üniversite işbirliği ve teknolojinin üretilerek sanayiye ve topluma transfer edilmesi kapasitelerini değerlendiren çağdaş bir sıralama sistemi olarak kullanılmaktadır (Köse ve Güner, 2023: 78-81). TÜBİTAK tarafından Türkiye içindeki üniversitelerin değerlendirmeye tabi tutulduğu iki raporlama sisteminden biri olan Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi (GYÜE), üniversitelerin eğitim, araştırma ve topluma katkı sağlama açısından girişimcilik ve yenilikçilik bağlamında yaptıkları faaliyetleri ve bu faaliyetlerin toplumsal katkısını dikkate alan bir sıralama sistemi olarak kullanılmaktadır (Binici vd., 2024: 6).

4. Araştırma Üniversitelerinde University Ranking by Academic Performance (URAP) Sıralaması Durumu

Kâr amacı gütmeyen, gönüllü bir ekip tarafından her yıl Türkiye ile dünya üniversitelerini sıralayan URAP, üniversitelerin akademik başarılarını karşılaştırabilmelerine olanak tanır. Sıralama sürecinde yalnızca güvenilir ve herkesin erişimine açık olan Clarivate Analytics/InCites ile YÖK verileri kullanılmaktadır. Özetle URAP, değerlendirmelerini bilimsel makale ve atıf verilerine dayandırır. Tutarsız sonuçlar ile karşılaşmamak için anketler veya üniversitelerden doğrudan alınan bilgiler kullanılmaz. Türkiye'deki araştırma üniversiteleri de dâhil çoğu üniversite bu sıralamaya girmektedir. Araştırma Üniversitelerinin 2025-2026 URAP sıralamaları Tablo 3'te verildiği gibidir.

Tablo 3 2025-2026 URAP Genel Üniversite Sıralamasındaki Araştırma Üniversitelerinin Sıraları (URAP, 2025-b)

URAP ARAŞTIRMA ÜNİ. SIRA NO	URAP Genel Sıra No	Üniversite	Şehir	Makale Puanı	Atıf Puanı	Bilimsel Doküman Puanı	Doktora Puanı	Öğretim Üyesi / Öğrenci Puanı	Uluslararası İşbirliği Puanı	Yürürlüğü İşbirliği Puanı	TÜBİTAK Proje Puanı	Toplam Puan
1	1	KOÇ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	189,43	195,73	188,58	139,8	68,72	117,87	70,47	182,3	1152,91
2	2	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	ANKARA	175,6	166,17	174,55	189,11	62,48	100,84	68,84	158,89	1096,48
3	3	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	ANKARA	182,04	170,52	174,21	184,43	23,29	108,05	60,82	179,44	1082,81
4	4	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	186,18	167,05	168,28	183,62	45,63	101,52	59,8	154,93	1067,01
5	5	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	ANKARA	163,19	156,05	160,82	191,8	55,68	92,3	63,83	154,78	1038,45
6	6	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	ANKARA	168,56	151,24	159,93	188,14	69,8	83,8	67,04	118,4	1006,92
7	7	EGE ÜNİVERSİTESİ	İZMİR	162,33	150,34	156,07	162,31	59,85	88,54	60,04	164,38	1003,87
8	8	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ- CERRAHPAŞA	İSTANBUL	165,6	152,09	160,33	167,67	74,76	86,75	67,51	123,45	998,17
9	9	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	150,97	149,37	162,55	197,79	50,81	91,45	63,78	128,26	994,98
10	10	SABANCI ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	166,09	182,53	165,67	107,36	52,36	105,06	46,04	166,92	992,03
11	11	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	176,2	155,53	155,09	164,46	31,45	83,58	60,21	135,73	962,25

12	12	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	KOCAELİ	169,45	154,27	144,38	121,19	47,49	87,1	55,75	153,6	933,23
13	13	AFATÜRK ÜNİVERSİTESİ	ERZURUM	155,51	152,43	146,87	156,05	53,29	82,49	58,58	127,73	932,94
14	14	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	KAYSERİ	155,13	153,55	150,87	149,73	43,77	82,98	61,14	134,55	931,72
15	15	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	140,64	144,42	147,53	173,93	53,94	83,99	57,36	127,41	929,21
16	16	İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	ANKARA	168,85	161,82	153,62	91,65	31,38	105,17	43,6	147,66	903,76
17	17	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	ELAZIĞ	145,72	149,76	139,8	120,87	58,6	84,25	53,68	132,98	885,66
18	18	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL	144,65	151,6	152,61	122,43	42,38	95,98	41,14	130,4	881,2
19	19	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	İZMİR	139,34	137,74	143,16	143,51	52,39	77,71	57,14	118,22	869,21
20	20	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	TRABZON	143,63	137,43	136,17	127,81	64,95	71,86	54,92	130,21	866,97
21	22	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	İZMİR	144,42	129,84	138,14	106,28	43,32	81,25	44,24	174,89	862,37
22	24	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	ADANA	142,51	137,96	144,53	135,39	46,35	79,33	54,87	110,54	851,47
23	30	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	BURSA	138,11	131,46	132,94	146,29	46,78	72,46	50,37	110,38	828,79

Tablo 3 incelendiğinde 2025-2026 URAP sıralamasında toplam puan hesaplanırken makale puanı, atıf puanı, bilimsel doküman puanı, doktora puanı, öğretim üyesi / öğrenci puanı, uluslararası iş birliği puanı, yurtiçi işbirliği puanı ve TÜBİTAK proje puanı baz alınmıştır. Tabloda Koç Üniversitesi 1152.91 toplam puan ile 1. ve Bursa Uludağ Üniversitesi 828.79 puan ile 2025-2026 URAP Genel Üniversite sıralamasında 30. Sıra yer almaktadır. URAP genel üniversite sıralamasına bakıldığında ilk 23 sıranın yaklaşık %91'ini araştırma üniversitelerinin oluşturduğu görülmektedir.

5. Araştırma Üniversitelerinde Girişimci Yenilikçi Üniversite Endeks (GYÜE) Durumu

TÜBİTAK tarafından her yıl “Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi” hazırlanmaktadır. TÜBİTAK Bu endeks ile üniversitelerin yenilikçilik ve girişimcilik faaliyetlerine yönelik performansları belirlenmiş göstergelere göre ölçerek üniversitelerin bu alanlardaki performanslarını görmelerine olanak sağlamaktadır. Böylece bu alanlara yönelik üniversitelerin faaliyetlerini teşvik etmek ve rekabet edilebilirliği artırmak amaçlanmaktadır.

Şekil.2 TÜBİTAK Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi Boyutları (TÜBİTAK, 2025-c)

Endeks kapsamında girişimci ve yenilikçi 50 üniversite Şekil 2’de gösterildiği gibi “Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Yetkinliği”, “Fikri Mülkiyet Havuzu”, “İşbirliği ve Etkileşim” ile “Ekonomik ve Toplumsal Katkı” boyutları altındaki 23 göstergeye göre sıralanmaktadır. “Bilimsel

ve Teknolojik Araştırma Yetkinliği” başlığı altında, bilimsel yayın sayısı, atıf sayısı, proje sayısı, proje fon tutarı, ödül sayısı ve doktora mezun sayısı gösterge olarak yer almaktadır. “Fikri Mülkiyet Havuzu” başlığında ise ulusal patent belge sayısı, ulusal faydalı model belge sayısı, uluslararası patent başvuru sayısı, uluslararası patent belge sayısı gösterge olarak yer almaktadır. “İşbirliği ve Etkileşim” başlığı altındaki göstergeler, sanayi iş birlikli proje sayısı, sanayi iş birlikli yapılan proje fon tutarı, uluslararası iş birlikli proje sayısı, uluslararası iş birlikli proje fon tutarı, dolaşım sayısı ve TÜBİTAK sanayi doktora programı öğrenci sayısıdır. Son olarak “Ekonomik ve Toplumsal Katkı” başlığında akademisyen firma sayısı, öğrenci/mezun firma sayısı, akademisyen firmaların net satış geliri, öğrenci/mezun firmalarının net satış geliri, lisanslanan patent sayısı, bigg firma sayısı ve 4004-4005 proje sayısı göstergeleri bulunmaktadır (TÜBİTAK (2025-b)).

Tablo 4 2025 TÜBİTAK Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Sıralamasındaki Araştırma Üniversitelerinin Sıraları (TÜBİTAK (2025-a)).

SIRA NO	GYÜ SIRA	ÜNİVERSİTE	TOPLAM PUAN	BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA YETKİNLİĞİ	FİKRİ MÜLKİYET HAVUZU	İŞBİRLİĞİ VE ETKİLEŞİM	EKONOMİK VE TOPLUMSAL KATKI
1	1	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	80.61	13.03	14.06	22.51	31.00
2	2	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	79.39	12.53	14.68	21.04	31.15
3	3	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	76.69	11.19	14.46	19.36	31.69
4	4	SABANCI ÜNİVERSİTESİ	73.30	12.53	13.93	23.69	23.15
5	5	İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	70.72	11.86	12.52	19.80	26.55
6	7	KOÇ ÜNİVERSİTESİ	67.21	13.08	11.13	19.48	23.51
7	8	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	66.99	10.91	11.76	21.14	23.18
8	9	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	65.37	10.96	6.83	20.54	27.04
9	11	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	59.32	10.21	10.75	15.81	22.55
10	12	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	58.69	11.19	5.60	18.55	23.36
11	13	EGE ÜNİVERSİTESİ	58.42	10.82	8.78	19.30	19.53
12	14	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	58.01	10.86	8.62	15.58	22.95
13	15	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	55.80	11.74	5.42	18.36	20.28

14	17	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ- CERRAHPAŞA	55.04	9.98	12.33	14.88	17.86
15	18	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	54.05	9.79	6.14	18.80	19.31
16	19	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	51.81	11.03	6.01	18.68	16.10
17	20	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	51.16	10.41	7.65	15.24	17.86
18	21	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	51.06	9.56	8.34	15.81	17.35
19	24	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	48.87	8.68	6.42	17.41	16.35
20	29	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	46.32	9.27	4.98	18.16	13.90
21	30	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	45.51	10.17	9.39	12.95	13.00
22	32	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	45.30	8.80	4.73	13.79	17.99
23	34	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	44.55	10.05	4.83	11.82	17.85

Tablo 4 incelendiğinde 2025 TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite sıralamasına bakıldığında 80.61 puanla Orta Doğu Teknik Üniversitesi ilk sırada yer alırken, 44.55 puanla Fırat Üniversitesi 34. Sırada yer almaktadır. 2025 yılı TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite sıralamasındaki genel üniversite sıralamasına bakıldığında ilk 23 sıranın yaklaşık %89'unu araştırma üniversitelerinin oluşturduğu görülmektedir.

6. Araştırma Üniversiteleri, URAP ve GYÜ Sıralamaları Arasındaki İlişki

2025 yılı Aralık ayında YÖK tarafından açıklanan 23 üniversite araştırma üniversitesi unvanını almaya hak kazanmıştır. Bu üniversiteler URAP ve GYÜ endeksi sıralamalarında da ilk 50'de yer aldığı görülmektedir. Araştırma üniversiteleri sıralamaları, URAP sıralamaları ve GYÜ endeksi sıralamaları arasında ilişki istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirleyebilmek üzere SPSS 25 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı yardımıyla analizler gerçekleştirilmiştir. Analizde örneklem sayısı $n=23$ 'dür. Bu sebeple örneklem sayısı 30'un altında olduğu için çalışma normal dağılım özelliğine sahip değildir. Ayrıca veri setindeki değişkenler ordinal (sıralı) özellik taşımaktadır. Bu sebeple analizlerde Spearman's sıra korelasyon analizi uygulanmıştır. Buradan hareketle çalışmadaki araştırma üniversiteleri ile ilgili sıralamaların arasında ilişkinin olup olmadığına bakmak üzere korelasyon analizi uygulanmıştır. Spearman korelasyon katsayısı dikkate alınmış ve İstatistiksel anlamlılık için $p<0.05$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 5 2025 yılı Araştırma Üniversitelerinin; Araştırma Üniversiteleri Sıralaması, 2025-2026 URAP Genel Üniversiteler Sıralaması ve 2024 Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi Sıralaması arasındaki ilişki

Sıralamalar	URAP Sıralaması	Araştırma Üniversiteleri Sıralaması
GYÜE Sıralaması	r_s	0,474
	p	0,022*
URAP Sıralaması	r_s	0,594
	p	0,003*

* $p < 0,05$; ** $p < 0,001$; r_s =Spearman's sıra korelasyon katsayısı

Tablo 5'e bakıldığında 2025 yılı araştırma üniversiteleri sıralaması ile 2024 yılı TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi sıralaması arasında pozitif yönde istatistiksel olarak ($r_s=0,823$; $p < 0,001$) anlamlı ve güçlü bir ilişki vardır. Yine aynı tabloda 2025 yılı araştırma üniversiteleri sıralaması ile 2025-2026 URAP sıralaması arasında pozitif yönde istatistiksel olarak ($r_s=0,594$; $p=0,003$) anlamlı ve orta derecede bir ilişki vardır. Son olarak tabloda 2024 yılı TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi sıralaması ile 2025-2026 URAP sıralaması arasında pozitif yönde istatistiksel olarak ($r_s=0,474$; $p=0,022$) anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

7. Değerlendirme ve Sonuç

Üniversiteler, bilim adamı yetiştirmek kadar bilimi geliştirmekle de mükelleftirler. Aslında her üniversitenin temel görevi olan bu iki olgudan birincisi her üniversite adına geçerli iken ikinci görev için özel olarak kurulmuş araştırma üniversitelerinin olması, bunlar dışındaki üniversitelere farklı gözle bakılmasına sebep olmaktadır. Bunun için “araştırma” kelimesi üniversiteler için bir ayrıcalık değil “temel görev” anlayışının bir parçası olarak benimsenmiştir. Yeni neslin gözde kurumları olan araştırma üniversiteleri, günlük değişim gösteren yenilikçi dijital dünyanın en önemli aktörleri konumunda olacaktır.

Bu çalışmada, Türkiye'deki araştırma üniversitelerinin performans sıralamaları, URAP performans sıralaması ve TÜBİTAK Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi sıralaması arasındaki ilişkiler istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, söz konusu üç sıralama arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkilerin bulunduğunu yani paralel bir yükseliş yaşandığını ortaya koymuştur.

Araştırma sonuçları, üniversitelerin akademik çıktı üretimi, araştırma odaklılıkları, yenilikçilik ve girişimcilik vb. kapasiteleri gibi göstergelerin

birbirinden bağımsız alanlar olmadığını; aksine tüm göstergelerin birbirini tamamlayan ve güçlendiren bütüncül bir yapı oluşturduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, farklı kurumlar tarafından geliştirilen sıralama ve endekslerin, üniversitelerin performansını ölçmede ortak bir yönelimi yansıttığı ve sistematik bir tutarlılık sergilediği söylenebilir. Üniversitelerin bu tarz endeksler ile ölçülmesi rekabet edilebilir bir ortamda yaratmakta ve böylece her üniversite daha üst seviyelerdeki sıralamalarda yer alabilmek üzere faaliyetlerini yürütmektedir.

URAP ve GYÜ endekslerinin, günümüz dijital dünyasında araştırma üniversitelerinin verilerine ulaşmada sağladıkları kolaylıklar, bu araştırma kurumlarının veri temelli yönetim sürecinde daha başarılı olmalarına katkı sağlayacaktır. Elde edilen veriler sonucunda getirilen eleştiriler ve yönlendirmeler, araştırma üniversitelerinin daha yenilikçi, daha bilimsel ve daha dışsal ürünler çıkarmalarında onlara yol gösterecektir. URAP ve GYÜ endeksleri, araştırma üniversitelerinin kendilerini tanımalarına, kendilerini geliştirmelerine ve elde edilen verilerin olumlu bir şekilde kullanılmasına imkân vererek bu üniversiteler hakkında elde edilen bilgilerin geri bildirimlerle kontrolüne olanak tanımaktadır. Günümüzün ve geleceğin dijital dünyasında kurumları bekleyen veri temelli yönetim anlayışı, URAP ve GYÜ gibi endeksler sayesinde gelişecek ve çeşitlenecektir.

Çalışma, araştırma üniversitelerinin hem araştırma üniversiteleri sıralamasında, hem URAP sıralamasında hem de TÜBİTAK GYÜE sıralamasında üst seviyelere çıkmak üzere gayret gösterdiklerini göstermektedir. Bu gayret üniversitelerin bu sıralama çalışmalarının göstergelerini dikkate alarak faaliyetlerini yürüttüğünü de ortaya koymaktadır. Bu Yükseköğretim politikaları da düzenlenirken tek yönlü değil endekslerde yer alan tüm boyut ve göstergeler ile bütüncül stratejilerle ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Gelecek araştırmalarda, daha uzun zaman dilimlerini kapsayan verilerle nedensel ilişkilerin daha ayrıntılı incelenmesi ve uluslararası sıralamalarla karşılaştırmalı analizlerin yapılması, üniversite performans dinamiklerinin daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alaşehir, O., Çakır, M. P., Acartürk, C., Baykal, N. ve Akbulut, U. (2014). URAP-TR: A national ranking for turkish universities based on academic performance. *Scientometrics*, 101(1), 159-178.
- Ankara Üniversitesi, (2025). https://ardek.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/398/2025/06/2024-09-16-Arastirma-Univ-Toplantisi-Gazi_Unv.pdf (Erişim Tarihi:18.12.2025)
- Ataç, S., Beyazgül, G. ve Cengiz, Ç. (2020). URAP dünya sıralamasında yer alan türkiye üniversitelerinin kurumsal web sitelerinin erişilebilirlik açısından incelenmesi. *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 121-132.
- Binici, K., Polat, C. ve Yılmaz, E. (2024). Yeni bin yılda kurulan üniversitelerin sıralama sistemlerindeki güncel durumlarının değerlendirilmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 1-17.
- Çatı, K., Bilgin, Y., Kesici, B. ve Kethüda, Ö. (2016). Üniversitelerin stratejik planlarının girişimci üniversite bağlamında incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 40-58.
- Demir, E., Saatçioğlu, Ö., ve İmrol, F. (2016). Uluslararası dergilerde yayımlanan eğitim araştırmalarının normallik varsayımları açısından incelenmesi. *Current Research in Education*, 2(3), 130-148.
- Erdem, A. R. (2006). Dünyadaki yükseköğretimin değişimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 299-314.
- Gülbak, O. (2020). Öğretim üyeleri perspektifinden araştırma üniversitesi girişi: bir vakıf üniversitesi örneği. *Journal Of University Research*, 3(3), 124-130.
- Kaldırım, Z., Özcan, İ. ve Ergün, İ. (2023). Çevresel sürdürülebilirlik ve akademik başarı ilişkisi: ui greenmetric ile URAP ve the üniversite sıralamalarının karşılaştırılmalı analizi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 25(Modavica Özel Sayısı), 180-199.
- Kalkan, S. B., Başar, Ö. ve Özden, Ü. (2015). Üniversite tercihlerinde URAP sıralamasında kullanılan değişkenlerin etkilerinin genelleştirilmiş tahmin denklemleri ile incelenmesi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 37(1), 95-110.
- Kılıç, A. F. (2022). Değişkenlerin kategori sayılarının ve dağılımlarının korelasyon katsayılarına etkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 23(1), 50-80. <https://doi.org/10.12984/egcefd.890104>
- Köse, İ. ve Güner, Ş. (2023). Üniversite özelliklerinin girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi üzerindeki etkilerinin sistematik analiz yoluyla değerlendirilmesi. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 76-93.

- Küçükoglu, U. ve Göktas, M. E. (2023). Türk yükseköğretiminde araştırma üniversitelerinin rolü. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 8(2), 269-291.
- Okudur, A. ve Sanioglu, A. (2012). 12 Yaş tenisçilerde denge ile çeviklik ilişkisinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14(2), 165-170.
- Ölmez, M. (2025a). Kamu kurumlarında kurumsal iletişim: yeni nesil meslek yüksekokulları üzerinden bir değerlendirme. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 936-953.
- Ölmez, M. (2025b). Üniversitelerin başarısında kurumsal yönetim ve sürdürülebilirliğin rolü: stratejik planların içerik analizi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 265-293.
- Özbaşı, D. ve Uslu, B. (2018). Türk üniversiteleri sıralama göstergelerinin ağırlıklandırılması: university ranking by academic performance (URAP) Türkiye Genel Sıralaması Örneği. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 62-70.
- Salmi, J. (2009). *The challenge of establishing world-class universities*. World Bank Publications.
- Schober, P., Boer, C., ve Schwarte, L. A. (2018). Correlation coefficients: appropriate use and interpretation. *Anesthesia ve analgesia*, 126(5), 1763-1768.
- Selamzade, F. ve Özdemir, Y. (2021). Girişimci ve yenilikçi üniversitelerin etkinliklerinin ölçülmesi. *Journal of Management and Economics Research*, 19(1), 323-338.
- Tosun, H. (2021). Devlet araştırma üniversitelerinin girişimci-yenilikçi üniversite endeksi esasındaki performansları. *Turan-Sam*, 13(50), 42-50.
- TÜBİTAK (2025-a). <https://tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/girisimci-ve-yenilikci-universite-endeksi/girisimci-ve-yenilikci-universite-endeksi-tablo> (Erişim Tarihi: 12.12.2025)
- TÜBİTAK (2025-b). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2025-05/1_Gosterge_bazli_veri_tablosu.Pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2025)
- TÜBİTAK (2025-c). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2025-05/4_Gosterge_Seti_ve_Agirliklandirma.pdf
- URAP, (2025-a). URAP Türkiye özel bölüm, hakkımızda, Erişim tarihi: 19.12.2025. <https://newtr.urapcenter.org/Methodology>
- URAP, (2025-b). <https://newtr.urapcenter.org/cdn/storage/PDFs/tQbaMj9JihCHaaNuE/original/tQbaMj9JihCHaaNuE.pdf> (Erişim Tarihi: 15.12.2025)

- Uslu, B., Çalıkoğlu, A., Seggie, F. N. ve Seggie, S. H. (2020). TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi kriterlerinin girişimci üniversitelerde öne çıkan faaliyetler açısından değerlendirilmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(1), 1-11.
- YÖK (2025). <https://www.yok.gov.tr/tr/news/arastirma-universiteleri-2025-siralamasi-aciklandi-WJaoS> (Erişim Tarihi:15.12.2025)